

Zápis z 5. jednání Pracovní skupiny pro plánování sociálních služeb obcí s rozšířenou působností (dále jen PS ORP)

Datum a místo konání: 2. 4. 2024, Zasedací místnost D 200, Krajský úřad Moravskoslezského kraje.

Přítomni: viz prezenční listina

Omluveni: R. Jeżowiczová, I. Podzemná.

Hosté: Jaroslava Krömerová, Hana Somerlíková, Gabriela Svobodová, Pavla Papírníková, Michaela Valentová.

Program:

1. Zahájení a úvod
2. Role veřejného zadavatele – obce v procesu plánování rozvoje sociálních služeb, Model plánování sociálních služeb ORP + obce I. typu
3. Výstupy z workshopů k azylovým domům pro rodiny s dětmi a pečovatelské službě, kapacity pečovatelské služby
4. Plán aktivit Pracovní skupiny ORP v roce 2024
5. Příprava strategického dokumentu – Koncepce kvality sociálních služeb v Moravskoslezském kraji
6. Diskuze: Zákon o sociálních službách – novelizace, financování sociálních služeb, služby z programu „B“, situace služeb sociální prevence financované z IP MSK v roce 2025
7. Závěr

Ad 1. Zahájení a úvod

Úvodem přivítala vedoucí PS ORP Mgr. Lenka Galiová, všechny přítomné členy a hosty a informovala o programu.

Ad 2. Role veřejného zadavatele – obce v procesu plánování rozvoje sociálních služeb, Model plánování sociálních služeb ORP + obce I. typu

Bc. P. Papírníková předala informace k veřejnému zadavateli sociální služby, který definuje potřebnost, vyhodnocuje efektivitu, podílí se na financování sociální služby (finanční nebo nefinanční podporou). Role veřejného zadavatele je definována v SPRSS 2024-2026 včetně podílu veřejného zadavatele na financování sociální služby na oprávněné provozní ztrátě (dále jen OPZ), včetně nákladovosti sociálních služeb v kraji. Veřejný zadavatel stanovuje zakázku a podmínky za jakých bude služba fungovat; spolupracuje s krajem při kontrole, zda služba naplňuje veřejný závazek služby na základě

Smlouvy o závazku veřejné služby a vyrovnávací platby za jeho výkon a je součinná s krajem, komunikuje s poskytovatelem, požaduje zpětnou vazbu a reaguje úpravou zakázky na měnící se potřeby obyvatel. Mgr. M. Valentová uvedla, že rozvoj sociálních služeb v období 2024-2026 je stanoven ve SPRSS 2024-2026 na základě podkladů od obcí (ORP, POÚ). V případě zvýšení kapacity či nové kapacity služby v Krajské síti se statusem základní, v případě zadavatelské role obce nebo více obcí je potřebné doložit: u navýšení kapacity usnesení orgánu obce (zastupitelstva/rady obce), u vstupu nové služby/poskytovatele (usnesení zastupitelstva obce), které bude obsahovat:

- a) deklarací veřejného zadavatele a potřebnost služby, včetně uvedení konkrétního počtu přepočtených úvazků/lůžek,
- b) zakotvení rozvoje ve strategickém dokumentu obce,
- c) uvedení procentního podílu na financování oprávněné provozní ztráty s konkrétní částkou, reálný rozpočet.

Podrobné informace jsou uvedeny v Metodice aktualizace Krajské sítě sociálních služeb v Moravskoslezském kraji viz [příloha-c--5_metodika-aktualizace_1.docx \(live.com\)](#).

V prezentaci v Příloze č. 1 Role veřejného zadavatele je uveden příklad dobré praxe k postupu v případě rozvoje kapacity služby, jež není zahrnut do SPRSS 2024-2026.

Doplnění: Financování ze strany obcí – byla vyhotovena analýza pro pracovní skupinu k financování sociálních služeb, výsledkem bylo srovnání, jakou částkou obce přispívají na provoz sociálních služeb v Krajské síti v přepočtu na jednoho obyvatele, pro území správních obvodů ORP je to za r. 2022 v rozmezí od 88 do 1.450 Kč/1 obyvatele. Pro relativizaci srovnání byla provedena analýza se zohledněním rozpočtových možností (daňové výtěžnosti), kdy pro jednotlivé obce byl proveden přepočet, kolik korun vynaložených výdajů na provoz sociálních služeb v Krajské síti připadá na 1.000 Kč daňového příjmu obce. V této analýze se rozmezí hodnot pro jednotlivé správní obvody ORP za r. 2022 pohybují od 5 do 55 Kč na 1.000 Kč daňových příjmů. Prostor pro analýzu pokrytí území, problémovost (výskyt patologických jevů) – byla nabídnuta možnost se zeptat na své ORP, informace byly čerpány z dat Českého statistického úřadu, dotace obcí/příspěvek zřizovatele obce za jednotlivé sociální služby byly čerpány z dat z vyúčtování vyrovnávací platby poskytovateli sociálních služeb v Krajské síti.

Příprava Modelu plánování sociálních služeb pro obce a kraj přiblížila Ph.D. H. Somerlíková Ing., jedná se o návrh modelu/doporučení k využití v území kraje, propojení plánování služeb od obcí I. typu na obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností v kraji. Podle vzoru modelů k sociálním službám, formát na 2 A4. Kraj potřebuje získat informace od členů PS ORP, co obce potřebují do modelu zařadit, aby jim to pomohlo pro jednání se samosprávami při plánování sociálních služeb. Tématu se budeme věnovat na dalším jednání.

Aktualizace modelů sociálních služeb – z projektu Plánování V. jsou organizovány workshopy, diskusní fóra se zástupci poskytovatelů a zadavatelů sociálních služeb, dochází ke sběru dat a podnětů, na jejichž základě budou modely aktualizovány.

Snížení kapacity služeb má dopad na financování služby, kdy dochází ke snížení podílu obce na financování a také snížení dotace z kraje. Nejeví se vhodné u služeb, které zajišťují setrvání osob v přirozeném prostředí, nesoulad s vizí SPRSS 2024-2026.

Služby s limitovaným rozvojem – jedná se o modelaci rozvoje, kdy je zadavatelem obec/více obcí v Krajské síti se statusem základní. Tento rozvoj vychází z projektových plánů obcí (v případě, že jsou

v roli zadavatelů/spoluzadavatelů) a byly projednány s krajem při přípravě SPRSS 2024-2026 v příslušných termínech r. 2023. Je nutné doložit:

- a) usnesení orgánů obce s deklarací potřeby, (navýšení kapacity – rada obce, vstup nové služby/poskytovatele – zastupitelstvo obce),
- b) veřejného zadavatele,
- c) nové kapacity,
- d) zakotvení ve strategickém dokumentu obce,
- e) reálný rozpočet,
- f) uvedení procentního podílu a konkrétní částky oprávněné provozní ztráty, která odpovídá nastaveným procentním podílům, viz finanční kritérium v SPRSS 2024-2026.

V případě zadavatelské role Moravskoslezského kraje se uvedené podklady nevyžadují.

Ad 3. Výstupy z workshopů k pečovatelské službě a azylovým domům pro rodiny s dětmi

Mgr. J. Krömerová uvedla, že pečovatelská služba je metodicky podporována v Moravskoslezském kraji již 3. projektem k plánování sociálních služeb, aktuálně je 18 podpořených poskytovatelů, byli voleni různě – neziskové, příspěvkové organizace.

V rámci poskytované metodické podpory, dochází do služby metodik, který poskytuje podporu, zaměřuje se na narovnávání procesu poskytování služby, směřuje proces poskytování k cíli. Byly získány pozitivní zpětné vazby od poskytovatelů.

Organizování workshopů je zacíleno na témata, které jsou důležitá, nyní zaměřeno na aktualizaci modelů k sociálním službám.

I. Workshop - Návrhy změn do modelu poskytování pečovatelské služby:

- parametr dostupnosti v čase – v době svátků, dovolené,
 - nejedná se o uklízení agenturu, funguje na základě potřeb občanů, důsledné soc. šetření, debata s aktéry v rámci case managementu – drhne, jelikož nemají sociální pracovníky, tím pádem nemohou řešit nepříznivé sociální situace,
 - souběh soc. služeb v jednotlivých sociálních službách, nakolik je efektivní – 3 služby, 3 sociální pracovníci, 3 individuální plány,
 - zdravotní úkony – nedostanou se v domácnosti, pak musí jít do pobytové služby.
- Ideální stav – kombinace neformální rodinné péče, pečovatelské služby a domácí zdravotní péče – jsou problémy, nedá se propojit, například podávání kapek do očí, nebylo možné zajistit zdravotní péči. Nebo nastavení jednotek u inzulínového pera a aplikace inzulínu – není důvodem pro nástup do pobytové služby, aplikace léků atd.
- poskytování pouhého dovoz obědů – není potřeba zajišťovat pečovatelskou službou.

II. Workshop – z akcí jsou veřejně dostupné zápisy, [Podpora procesu plánování sociálních služeb na území MSK \(Plánování V\) | Moravskoslezský kraj](#)

Řešení typických situací na obcích – návrat seniora s pohybovým omezením do domácího prostředí, zajištění péče v rámci přechodové situace – téma pro pečovatelskou službu, jak reagovat v těchto náhlých situacích.

Dotaz: Pečovatelská služba dováží obědy, jelikož obec hodně platí, proč by službu rušili? Na základě kontroly parametrů v Krajské síti, se do protokolu uvádí doporučení, dostane se do modelu služby.

Na dovážku obědů se může vztahovat režim doplňkových činností, ale stále zatěžuje sociální službu – sociálního pracovníka, pracovníka v sociálních službách. Navíc rozvážka obědů odebírá i kapacity automobilů služby.

Příklad dobré praxe z Frýdku-Místku, hezky pracují s edukací pečujících osob, zácviková místnost s pomůckami, proškolení, pomoc při úpravě domácího prostředí, nejen práce s klientem, ale i s celým podpůrným systémem.

Mgr. D. Susíková, MBA – osvědčilo se využití odlehčovací služby, než nastoupí pečovatelská služba, rodina pečuje na přechodnou dobu.

Kapacity pečovatelské služby – nejvýraznější parametr počet kliento-hodin v terénu, což reflektuje reálná kapacita služby.

Mgr. L. Galiová – zamýšlení nad evidencí odmítnutých zájemců, služba vykazala 20-30 odmítnutých zájemců, ale po nějaké době, např. do týdne je schopna klienta přijmout. Nabízí se možnost sledovat, do jaké doby od odmítnutí je služba u klienta schopna péči zajistit. Může být způsobeno i nedostatkem pracovní síly nebo aktuálním navýšením počtu klientů.

Součást podpory – metodik jde do terénu s pečovatelkou, podpora z projektu MSK Plánování V.

Dotaz: Kolik času by měla trávit pečovatelka v terénu? 70 % terén, 30 % individuální plánování, supervize, porady, školení atd., viz Model pečovatelské služby

Dotaz: Jak přistoupit k tomu, když klient nechce udělat či dokončit úkon? Ale je tam rodina, která si to přeje – přijmout přání klienta.

Rodina je v zahraničí, klient v ČR, rodina volá do pečovatelské služby, aby navštívila domácnost matky, která si to nepřeje – matka je uživatel, ona dává požadavek na službu.

Dotaz: Pečovatelská služba přišla o klienty, kteří zemřeli, 2 pečovatelky nemají klienty, co teď? V poměru s velikostí města, cílové skupiny a jejich potřeb zvážit nepropouštění zaměstnanců.

V rámci projektu Plánování vznikl samostatný model služby, 18 podpořených služeb, které spolupracují s metodikem a procházejí i procesními audity – ukazuje, které postupy posouvají uživatele.

Výstupy z předchozí metodické podpory k Azylovým domům:

Posilování pracovníků, systémových změn. Potravinová pomoc – snaha o eliminaci této podpory ze služby, materiální pomoc je vnímána jako mocenský nástroj práce s uživatelem.

Příklad dobré praxe Opava – metodická doporučení, jak s nimi pracovat, začleňovat je. Prostupný prostor, možnost bytu. Na workshop byla také pozvána odbornice na téma chudoby. Osvědčilo se, když služba začala stavět na potenciálu uživatele – matky, věnuje se jí sociální pracovník – Opava.

Dobrá změna v Azylovém domě v Havířově, jednání s klienty s respektem, klienti mění svůj život – efektivní práce. V mnoha službách byly zrušeny vrátnice.

Azylové domy pro rodiny s dětmi (dále jen ADR) – přínosné je adekvátní prostředí, jak se má matka naučit hospodařit, když nemá podmínky v ADR – postele, vybavení domácnosti.

Obohacované prostředí mění chování lidí, důraz na efektivitu v sociální práci.

Zplnomocňování klientů má hodně podob – čipy na otevírání dveří, možnost využití kuchyňky, každodenní drobnosti motivují a aktivizují klienty. Přínosné, aby lidé byli v ADR co nejkratší dobu a s co největší podporou.

ADR Havířov rozšířil kapacitu o samostatné ženy, synergický efekt v tom, že pomohou matkám dobrým příkladem.

Je zapotřebí pracovat s celým rodinným systémem i s otcem, aby mohli být spolu a společně řešit věci, v Havířově přijímají i vícečetné rodiny.

Dotaz: Nácviky rodičovských kompetencí? Jsou realizovány v rámci činnosti ADR, nejedná se o nácvik, ale v každém okamžiku je uživatel veden – řízená práce.

Diskuze nad souběhem sociálních služeb sociálně aktivizační služby a ADR.

Ad 4. Plán aktivit Pracovní skupiny ORP v roce 2024

Vedoucí skupiny Mgr. L. Galiová uvedla, že je potřebné definovat témata, kterými se bude PS ORP zabývat v roce 2024, tato témata jsou přenášena do dalších pracovních skupin a také je činnost PS ORP prezentována na začátku roku Řídící skupině. Členové se rozdělili do skupin cca po 5 osobách a formou brainstormingu přinesli tato témata:

- a) Informace k financování sociálních služeb ze strany MSK a postupy obcí.
- b) Formy komunikace s obcemi k vyšší míře podpory pro sociální služby.
- c) Revize modelů sociálních služeb – přenos informací k poskytování služeb.
- d) Přenos příkladů dobré praxe z jiných obcí.
- e) Časový harmonogram – registrace služby + zvýšení kapacity – vzorové doporučení postupu – manuál.
- f) Spoluzadavatelská role – řešení nepříznivých sociálních situací, např. 2-3 klienti v rámci jednoho ORP, odlehčovací služby pro osoby se zdravotním postižením, osoby s duševním onemocněním, chováním náročným na péči, pečující senior o dospělé dítě – osobu se zdravotním postižením, nárůst osob bez přístřeší s potřebou péče, souběh poskytování služeb v azylovém domově pro jednotlivce, ztráta kompetencí k bydlení, péči.
- g) Role sociálních pracovníků na ORP – provázání služeb.
- h) Oblast duševního zdraví – Centra duševního zdraví.

Moravskoslezský kraj přináší ke spolupráci v rámci skupiny témata:

- i. Spolupráce na přípravě dotazníku pro mapování potřeb a revizi Krajské sítě sociálních služeb pro SPRSS 2027-2029.
- ii. Spolupráce na přípravě Modelu plánování sociálních služeb ORP + obce I. Typu.
- iii. Spolupráce na revizi modelů sociálních služeb.

Vybraná definovaná témata budou předmětem dalších jednání pracovní skupiny a bude přidán další termín jednání pro r. 2024.

Ad 5. Příprava strategického dokumentu – Koncepce kvality sociálních služeb v Moravskoslezském kraji

Host jednání Mgr. J. Krömerová prezentovala proces přípravy Koncepce kvality, v rámci projektu Moravskoslezského kraje „Žít normálně II“. Koncepci kvality připravuje tým odborníků v sociální oblasti pod vedením Mgr. J. Krömerové, zejména v Pracovní skupině pro podporu a rozvoj sociálních služeb, dokument nebude kopírovat Střednědobý plán, v němž je téma kvality sociálních služeb zakotveno. Cílem dokumentu je nastavit úroveň kvality v poskytování sociálních služeb v Moravskoslezském kraji. Formát koncepce bude zpracován v rovině maximální srozumitelnosti a čtivosti. Byla zpracována SWOT analýza, dokončuje se analytická část – včetně analýzy z inspekcí kvality sociálních služeb a zpracovává se návrhová část. Sběr podnětů probíhá napříč pracovními skupinami pro střednědobé plánování a s Moravskoslezským krajem. Do návrhové části budou zahrnuty příklady dobré praxe, cesty ke kvalitě, doporučení. Jedná se o porovnání v rovině příkladů (kazuistik) - příběhy klientů v sociálních službách v roce 2008 a nyní, tak aby byly srozumitelné pro laiky i politiky. Zásadní témata: prevence, svépomoc, zajištění péče. V rámci sběru podkladů proběhlo setkání s vedoucími svépomocných skupin v březnu 2024, na téma: Co potřebují pečující rodiny? Byly zjištěny potřeby těchto rodin, které jsou obsaženy v prezentaci v Příloze č. 6 Výstupy ze setkání s pečujícími.

Mgr. J. Krömerová požádala o zapojení členů PS ORP pro sběr podkladů ke Koncepti kvality, a to korespondenční formou – odpovědi na 3 otázky na základě zkušeností respondentů z profese, z oblasti, kde žijí pro získání různých úhlů pohledů. Otázky budou zaslány členům PS ORP prostřednictvím e-mailu. Bližší informace jsou obsaženy v příloze č. 7 tohoto zápisu.

Ad 6. Diskuze: Zákon o sociálních službách – novelizace, financování sociálních služeb, služby z programu „B“, situace služeb sociální prevence financované z Individuálního projektu MSK (IP) v roce 2025

Zákon o sociálních službách – možná drobná změna u sociálních služeb, pečovatelská služba – bude zahrnovat i nácvik s pomůckami, klientem může být i pečující osoba atd. Předpokládá se, že dojde ke zvýšení Příspěvků na péči od 1. 7. 2024.

Financování sociálních služeb – zatím je zajištěna stejná suma finančních prostředků z kapitoly 313-MSPV státního rozpočtu (dále jen kpt. 313) jako pro r. 2023. V r. 2024 se předpokládá zvýšený objem za úhrady služeb dle sazeb Úhradové vyhlášky (na základě novelizace od 1.1.2024), Pobytovým službám sociální péče byl proto krácen návrh dotace v Programu na podporu poskytování sociálních služeb financovaném z kpt. 313 MPSV pro r. 2024, je možné požádat o dofinancování. Termín a způsob vyhlášení tohoto dofinancování (dočerpání finančních prostředků) bude schválen v radě kraje na přelomu dubna/května 2024.

IP – sociální služby podpořené v projektu Podpora služeb sociální prevence 2022+ se budou pravděpodobně vracet do systému financování z kpt. 313, objem financování Krajské sítě – zatím není známo navýšení systémových finančních prostředků v kpt. 313, kraj vyhodnocuje situaci, snaží se připravit možné varianty řešení. Kraj bude veřejně zadavatele informovat, krajní řešení je zapojení Fondu sociálních služeb, služeb v IP je ale mnoho, Fond by byl rychle vyčerpán.

Dofinancování sociálních služeb pro nestátní neziskové organizace z krajského rozpočtu – bude vyhlášen dotační program pro r. 2024, agenda přešla formálně z odboru sociálních věcí do gesce odboru regionálního rozvoje. Jedná se o podobný objem finančních prostředků.

Sociální služby z programu „B“ – poskytovatelé zjišťují možnosti vstupu do krajské sítě se statusem základní. MPSV bude financovat tyto služby pravděpodobně do r. 2026, další postup není upřesněn. Podle potřeby v území a finančních prostředků z MPSV kraj zváží, které služby do sítě přijme. Terapeutické komunity – měly by zůstat v programu „B“. Na jednání se dostavil SONS, atd., s dotazy na postup k zařazení do Krajské sítě se statusem základní. Potřebují identifikátor pro Moravskoslezský kraj a veřejného zadavatele/spoluzadavatele. Kraj s poskytovateli komunikuje, předává informace o postupu a informuje, aby se obracely na obce (primárně ORP) k projednání potřeby předmětné služby.

Dotaz: Kdy bude spuštěno dofinancování sociálních služeb? Předpoklad vyhlášení je na přelomu dubna a května 2024, tzn. sběr žádostí o dofinancování v červnu 2024. Dotaz: Jak bude zajištěno dofinancování v případě navýšení mezd u pracovníků v sociálních službách?

Pokud MPSV navýší finanční prostředky pro kraje z tohoto důvodu, kraj může dofinancovat, znamenalo by to větší administrativní náročnost (nové žádosti o dotaci). Téma bude projednáváno na jednání sociální komise Asociace krajů ČR.

Ad 7. Závěr

Mgr. L. Galiová poděkovala účastníkům za účast.

Vzhledem k navrženému plánu aktivit na rok 2024 bude realizováno jednání PS ORP v měsíci červnu, v termínu 7. 6. 2024, 9-12.30 h, v zasedací místnosti F 502 Krajského úřadu Moravskoslezského kraje. Další jednání proběhne jako dvoudenní výjezdní setkání v termínu 26.-27. 9. 2024, Horský hotel Beltine, Ostravice, [Vaše místo pro chvíle odpočinku - Beltine Forest Hotel \(beltinehotel.cz\)](https://www.beltinehotel.cz)

Mgr. Lenka Galiová
vedoucí pracovní skupiny

Zapsala: Mgr. Michaela Valentová
Dne 17. 4. 2024

Zápis s přílohami je zaslán elektronicky členům Pracovní skupiny ORP, zástupcům obcí s pověřeným obecním úřadem. Zápis s přílohami jsou také k dispozici k nahlédnutí u koordinátora pro plánování Mgr. Michaely Valentové.

Přílohy:

- Příloha č. 1 Role veřejného zadavatele
- Příloha č. 2 Zápis z 1. Workshopu k pečovatelské službě
- Příloha č. 3 Zápis z 2. Workshopu k pečovatelské službě
- Příloha č. 4 Prezentace workshop ADR
- Příloha č. 5 Výstupy metodické podpory ADR
- Příloha č. 6 Výstupy ze setkání s pečujícími
- Příloha č. 7 Příprava Koncepce kvality sociálních služeb